

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravišstvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posam. šte. . . „ 0.10

Št. 7.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1910.

Leto V.

Današnji številki prilagamo položnice z uljudno prošnjo, naj p. n. naročniki se iste poslužijo. Tisti pa, ki so naročnino vposlali, naj jo ohranijo za prihodnje.

UPRAVNIŠTVO.

O brezposelnosti.

Velik udarec za ljudstvo je brezposelnost; delavec je zdrav, krepak, v polni moči, rad bi delal, ali ga ni in tako je prisiljen dan za dnem brez zaslužka zreti bedi v obraz. Nesrečne gospodarske krize, izdelovanje blaga v preveliki množini večkrat povzročajo, da delo v tovarnah počiva, da se zmanjša število delavcev.

Po poročilih delavskih strokovnih zvez je bilo v 1. četrtletju leta 1909. na Nemškem 12 odstotkov delavcev brez dela. Vsega skupaj je bilo približno tri milijone brezposelnih dni. Bilo je tedaj v teku treh mesecev okoli 161.000 delavcev brez dela približno 22 dni. S kakšnimi sredstvi se bori delavstvo proti brezposelnosti?

V prvi vrsti pride v poštev tukaj podpora, ki jo dajo delavske strokovne zveze svojim članom za slučaj brezposelnosti. Tako so plačale v 1. četrtletju leta 1909. nemške strokovne zveze svojim članom okoli tri milijone mark zaradi brezposelnosti. Zgolj leta 1908. so plačale proste strokovne zveze na Nemškem okoli 8 milijonov mark podpore. To je silno veliko breme za strokovna društva in zveze, ki ga komaj zmagujejo.

Nekatere države izkušajo v takih časih s tem pomagati, da pritegnejo delavstvo k raznim podjetjem in stavbam, katere dajejo tako brezposelnim delavcem zaslužek in delo. Toda niti podpore strokovnih zvez, niti taka začasna podpora od strani države niso v stanju žalostne nasledke brezposelnosti popolnoma preprečiti.

Poglejmo, kaj so dozdale razne države proti brezposelnosti ukrenile.

V Švici so se napravili prvi poizkusi z zavarovanjem proti brezposelnosti. L. 1893. je ustanovilo mesto Bern zavarovanje proti brezposelnosti. Vendar se ta naprava ni obnesla. V zadnjih dveh letih so bili vpisani komaj štirje člani. Zavarovanje namreč ni bilo obvezno. Vplačevali so svoje doneske delavci, delodajalci in pa mestna občina.

V Belgiji je tako vravnano, da plačujejo mesta vsako leto gotove vsote v blagajne strokovnih društev, ki to podporo, pomnoženo z delavskimi doneski, po potrebi med brezposelne razdelijo. Podpora mest se ravna po tem, ali so društva več ali manj stroškov s podpiranjem brezposelnih imela.

Med tem, ko se v Švici in Belgiji posamena mesta za brezposelnost zanimajo, je naredila Francija v pogledu korak naprej. Država prispeva vsako leto 100 tisoč frankov. Ta vsota se izplačuje delavskim blagajnam, ki brezposelne podpirajo; in sicer dobe povrnjeno okoli 20 do 30 odstotkov od podpore, ki so jo delavcem izplačale. Ker so pa strokovna društva na Francoskem zelo redko sejana, se je leta 1907. izplačala komaj ena tretjina one vsote, ki jo je država brezposelnim delavcem namenila.

Najboljše je v tem oziru vrejeno na Norveškem in Švedskem.

Norveška plačuje delavskim društvom, ki brezposelne podpirajo, eno tretjino vseh izdatkov, ki so jih z brezposelnimi imela. Država stavi sledeče pogoje: Društva mo-

rajo za brezposelnost zavarovati tudi take delavce, ki drugače niso člani teh društev. Nadalje morajo sama najmanj polovico vsote, ki jo za podporo porabijo, od delavcev samih dobiti. Podpora znaša dnevni zaslužek in traja po 25-tedenskem vplačevanju 90 dni na leto. Državno podporo plača deloma država, deloma občine, v katerih je brezposelni delavec v zadnjih 5 letih vsaj po 6 mesecev stanoval.

V drugih državah se ni proti brezposelnosti dozdale skoro nič storilo. Delavci so večinoma navezani na razne strokovne zveze, ki imajo posebno na Nemškem skoro povsod vpeljana tudi zavarovanje glede na brezposelnost. Enako ima tudi Jugoslovanska Strokovna Zveza svoje člane proti brezposelnosti zavarovane.

Na vsak način pa morajo delavske organizacije delati na to, da bodo take strokovne zveze od države podpirane, dokler država sama stvari v roke ne vzame in zavarovanje delavcev proti brezposelnosti ne izpelje.

DELAVCI, DELAVKE, POZORI!

Slovensko katoliško delavsko društvo priredi v nedeljo ob pol 10. uri dopoldne v S. K. S. Z. svoj reden občen zbor.

Pozor!

Po občnem zboru bo ob 10. dopoldne tudi v S. K. S. Z. javen društven shod. Delavci, delavke! Pridite!

Prometna zveza.

Prvi shod dolenskih krščansko-socialnih železničarjev. — Zatičina, 9. januarja 1910. — V prijazni dolenski zgodovinski Zatičini se vrši danes prvi shod dolenskih krščanskih železničarjev. Tisti, ki sodite, da je beseda železničar in socialni demokrat eno in isto, se motite. Ni res in ni. Morebiti je bilo to kdaj, danes se to ne more več trditi, dasi je seveda še jako veliko železničarjev socialno - demokratskega prepričanja in še večina teh bolj iz navade kakor iz prepričanja. Ne zaupajo rdeči internacionali, a v krščansko železničarsko organizacijo »Prometno zvezo« n evstopijo, ker jim to brani ne sicer opravičljiva a razumljiva človeška sramežljivost.

Malone popolnoma je prebit led na dolenski progi. Zadnji soc. - demokratski železničarski shod na tej progi je bil — brez poslušalcev. Prvi dolenski krščansko-socialni železničarski shod je pa naravnost sijajno obiskan. Sklical ga je voditelj plačilnice »Prometne zveze« v Zatičini, v kateri so organizirani krščansko - socialni železničarji dolenske proge, prožni mojster Ignacij Medved. Shod so pozdravila: mestno županstvo Višnja Gora, županstvo Žaljna, županstvo Križka vas in županstvo občine Leskovec s sledečim dopisom:

»Prvi shod železničarjev sodnega okraja Višnja Gora podpisani najpristrčneje pozdravljamo. Zagotavljamo Vam simpatije in našo pomoč v vseh Vaših težnjah. Zlasti srčno pozdravljamo začetnika krščanskih železničarjev pri Vas, velezaslužnega železniškega mojstra Ign. Medveda in delovadja partije Zatičina. Bog Vas živi! Živeli!»

Shod je otvoril sklicatelj Ign. Medved. Izvolilo se je na njegov predlog sledeče predsedstvo: predsednik Alojzij Pajk, njegov namestnik Josip Erjavc, zapisnikar Iv.

Starec in njegov namestnik Frančišek Gruden.

Obširno in temeljito govori na to tovariš Ign. Medved o potrebi dobre organizacije za železničarje. Priporoča železničarjem »Prometno zvezo«. — Moškerc je govoril o vzrokih draginje in sredstvih proti njej. Shod je sklenil sledečo resolucijo:

Poslance »Slovenskega kluba« naproša shod, naj se s poslanci v »Slovanski Uniji« zavzamejo z vsemi silami že v prihodnjem državnozbornem zasedanju za železniške delavce vseh strok, naj si bodo že prožni, postajni, skladiščni ali pa delavci po delavnicah. Prosi se izposlovati, naj se vsi ti delavci po preteku enoletne nepretrgane službe ne glede na šolsko izobrazbo nastavijo definitivno z letno plačo. Na ta način se vsem železniškim delavcem in njihovim rodbinam zagotovi kruh ob vsakem času, železniško podjetje si pa zagotovi strokovno izobražene in zanesljive delavce ob vsakem času in se ne bo treba bati, da zapuščajo najboljše moči ne le železnice, marveč tudi Avstrijo.

Delovni, oziroma službeni čas postajnih in skladiščnih delavcev naj se takoj vred. Odpravi naj se čez 10-urno delo in naj se uvede 10-urni dnevni šiht, analogno s prožnimi delavci. Nad 10-urno delo naj se posebej plača.

Skrajšajo naj se primerno proge železniškim čuvajem. Izključno naj se porabijo čuvaji samo za vzdrževanje in nadzorovanje proge ter nadzorstvo vlakov, nikakor ne za travo pleti, ker je to delo navadne plevice, ne pa delo moža, ki je moral po predpisani službeni inštrukciji napraviti potrebne izpite. Proga nakazana čuvaju naj bi bila k večjemu dolga 4 km.

Delavci, ki morajo ostati zaradi kontumaca doma, naj dobe popolno plačo.

Shod ogorčeno obsoja, ker se je pri zadnji vreditvi delavskih plač tako brezsrčno postopalo. Prezre so se namreč vse začetne plače in plače mlajših delavcev. Shod izreka svojo popolno nezaupanje vsem, ki so sodelovali pri tej tako krivični vreditvi plač.

Stavimo vse zaupanje v naše gospode državne poslance »Slovenskega kluba«, da bodo vselej, ko se bo šlo za izboljšanje položaja železničarjev nižje vrste, glasovali v korist železničarjev, oziroma stavili umestne predloge.

Nadalje stavimo tudi zaupanje na gg. deželne poslance V. L. S., da bodo vplivali z vsemi svojimi močmi na to, da se nezdrave razmere osobito na dolenskih železnicah skoraj pravično uredi.

Vse predstojajoče resolucije naj se poleg poslanca Gostinčarja pošljejo tudi načelniku Vselovenske Ljudske Stranke, dr. Ivanu Šusteršiču, s prošnjo, naj jih po svojih močeh podpira.

Mnogoštevilni železničarji, zbrani z vseh postaj dolenske proge, so bili s shodom zelo zadovoljni in si žele, naj bi prvega shoda dolenskih krščansko - socialnih železničarjev kmalu sledil drugi.

Občni zbor krajne skupine Ljubljana. Dne 9. prosinca je imela skupina prometne zveze Ljubljana svoj občni zbor za čas od 1. prosinca 1909 do 31. grudna 1909 v gostilni gospe Češnovar v Kolodvorski ulici št. 33. Dnevni red: Pozdrav predsednika g. Milavca. Podal je računski pregled za leto 1909. g. predsednik Milavec, ki je bil soglasno odobren. — G. Salomon Ivan se pristrčno zahvali odstopivšemu gospodu predsedniku

Milavcu za njegovo neustrašljivo delovanje skozi osem let ter predlaga, da se ga izvoli za častnega člana v zahvalo za njegovo delovanje, kar je bilo soglasno sprejeto. Nato nam je še za slovo podal različne nauke, za katere smo mu iz srca hvaležni, in s tem je bil zaključil občni zbor. Mi pa kličemo g. Jak. Milavcu: Bog ga ohrani zdravega in čilega še mnogo let! — Vsim članom prometne zveze se dá na znanje, da je članarino mesečno plačevati: gg. blagajničarjem Fr. Repnik, skladiščni sluga, Sv. Petra cesta št. 4; Kosmač Matevž, skladiščni delavec, Ravnikarjeve ulice 10, ali pa Jernejc Peter, čuvaj juž. železnice, Franc Jožefa cesta št. 20. Plača se lahko Koleču ali pa g. Milavcu. (Računski zaključek objavimo prihodnjič.)

Tobačno delavstvo.

Protesten shod.

Z ozirom na domišljavo obrekovalno pisarjenje socialnih demokratov nasproti našim somišljenikom sklicuje naša organizacija

v sredo, dne 19. januarja 1910

takoj po končanem tvorniškem delu v prostorih S. K. S. Z.

Na shodu se tudi zavzame stališče glede na nove pokojnine in z ozirom na novotarije v tvornici.

Poročala bosta poslanca dr. Krek in Gostinčar.

Somišljeniki in somišljenice, vsi na shod!

»Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tobačne tovarne priredi v soboto dne 29. prosinca t. l. prepustno veselico v veliki dvorani hotela »Union«. Sodeluje sl. godba »Slovenske Filharmonije«. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za člane 60 vin., za neude 1 K. — Odbor.

Umrla je po kratki bolezni 38-letna Marija Zaletel roj. Mazi, članica naše organizacije. Zapušča moža in tri otročiče. N. v m. p.!

Tu se mudi iz Rovigne gosp. asistent Grioni Remigij.

Zahvala. Podpisanki se pristrčno zahvaljujeva za vse čestitke, ki jih nama vztrajno poklanja v svoji veliki bratski ljubezni glavni urednik socialno-demokratskega »Tobačnega Delavca«. Štejeva si v veliko čast, da se glavni urednik »Tobačnega Delavca« tolikrat spomni na naju, če drugje ne, vsaj v »Tobačnemu Delavcu« in nama kaže tako lepo svojo bratsko hvaležnost za vse dobro in slabo, kar sva mu v finančijelnem oziru storile. Odkrito priznavava, da bi izprašale svojo vest, če bi naju »Tobačnega Delavca« urednik hvalil. Pričakujeva, da v znak svoje bratske ljubezni še objavi najini fotografiji, saj ju ima na razpolago.

Ivanka in Katarina Kocmur, sestrini glavnega urednika »Tobačnega Delavca«.

Osební napadi. Mera je polna. Rdeči »Tobačni Delavec« je zbesnel in napada naše ljudi uprav nečuvno. Jamranje in vsa socialno-demokratska škodoželjnost veje iz njega. Nič čudnega, saj socialna demokracija tira, če le more, sodelavca, ki ne trobi v rdeči rog, pred sodišče. Neki članici naše organizacije se očita, da je oddala neke številke v namenu, da bi se ji škodovalo. Napadajo se delavke z imeni. Nihče se sicer ne zmeni več za te napade rdeče nadolike in rdečega ovađustva, a če vidi socialna demokracija svoj smoter v osebnih napadih, nam prav. Poslužili se bomo tudi mi prekega soda po vojnem pravu. Rdeča gospoda je že pozabila na zelo čedno zgodbo o numerah tistega R.... »Tobačnemu Delavcu« naj se zahvali R...., kadar jo objavimo. Biciklji tudi še lahko govore in veliko rdečega masla prinesemo na solnce. »Tobačnemu Delavcu« naj se zahvalijo najhujše socialne demokratkinje, pa tudi socialni demokratje, kadar pričnemo objavljati resnične povesti iz socialno-demokratskega paradiža svobodne ljubezni. Zob za zob! Ne nam, »Tobačnemu Delavcu« se potem zahvalite za smrdljive posledice!

Več delavcev in delavk.

Koliko se je znižal delovni čas? Na popirju se je znižal delovna doba pač za 1 uro 45 minut na teden, v resnici pa le za 45 minut. Zakaj? Po starem delovnem času smo imeli priti v tvornico 10 minut po 7. uri. Po novem moramo pa biti točno ob 7. uri že v

tvornici. Tovarna tako pridobi 60 minut, delavstvo pa le 45 minut na teden, ker je pred skrajšanim delovnim časom imelo na svoje dobro na teden 60 minut. Če pa priručnimo še čas, ki moraš biti prej v tvornici, tudi z desetimi minutami, ker moraš 10 minut prej od doma, kakor poprej, je delavstvo pravzaprav glede na skrajšano delovno dobo na slabšem, kakor je bilo pred skrajšanim tedenskim delovnikom. Res, naša birokracija zna vsako dobro stvar izpremeniti s svojo velikansko kunštjo v slabo.

Prosto sobotno popoldne je prineslo mnogo novotarij, zaradi katerih bo prisiljeno delavstvo, da prav odločno nastopi. Prej je bilo po vseh tvornicah običajno, da so se zaprla vrata zjutraj 10 minut po 7. uri. Zdaj, ko so uvedli prosto sobotno popoldne, so pa teh 10 minut odpravili in sicer v veliko delavsko nevoljo. Le pomislite, takoj ko odbije 7. ura, lop, se zaloputnejo vrata in veliko delavk ostane zunaj. To nikakor ni prav in ni. Ob slabem vremenu in ob znanih nezanesljivih ljubljanskih urah se najvestnejšemu človeku pripeti, da se zamudi nekaj sekund; posledica je, da izgubi celo dopoldne. Če stvar še bolj preiskujemo, pridemo do zaključka, da je birokracija z odpravo teh 10 minut zopet ustrelila brez vsake zamere takega neumnega kozla, da vzame lahko nanj patent. Ako pride delavka nekaj minut čez čas v tvornico, nima erar prav nič škode. Saj mora delavka sama zato bolj garati, da napravi, kar mora napraviti. Prekruto postopanje je to, da delavka za nekaj sekund izgubi celo dopoldne in brez lastne krivde. Na zdravje, osobito delavk, ne vpliva posebno ugodno, ker morajo hiteti z vso silo v tvornico. Delavke tudi tožijo, da morajo sedaj veliko bolj delati, kakor prej. Razumno! Skrajšala se je delovna doba, a znižalo se ni delo. Ta napaka se mora odpraviti.

Dninarji in znižani delovni čas. Kakor javlja glasilo »Avstrijske krščanske tobačne delayske zveze«, so pri prikrajšanju delovnega časa zelo udarjeni dninarji. Teden se jim namreč zdaj računa s petimi dnevi in pol, dasi se je znižala tedenska delovna doba le za 1 uro 45 minut. Pri gedingu se ni delo nič znižalo. Napraviti ravno toliko v krajšem času, zaslužiti pa manj, je zelo, zelo krivično.

Sitnosti. Delavka nam piše: Zdaj moramo biti točno ob 7. uri v tvornici. To je nekaj novega in zelo trapastega. Le pomislite! Plačane smo od tega, kar napravimo. Točno ob 7. uri moram biti pa že v tvornici. Zamudila sem eno minuto čez sedem in morala izgubiti pol dne, ker sem morala čakati pri železniški pregraji, da je odšel vlak. Smilijo se mi uboge rodbinske matere, ki hite v tvornico, ko so prej doma skuhale še zajtrk, oblekle otroke in pospravile stanovanje. Prav nič se ne bom čudila, če bom koncem leta doznala, koliko so se pomnožile bolezni v naši tvornici samo zaradi te novotarije. Prav bi bilo, ko bi delavstvo se lepo zgovorilo, se zbralo pred tvornico in ko bi je sedem, šlo šele v tvornico, prej ne. Radovedna sem, če bi se v tem slučaju zaprla vrata celi tvornici. Saj ni nikjer predpisano, da moramo biti pred sedmo uro v tvornici. (Jako umesten nasvet. Uredništvo.)

Misli tobačne delavke. V zadnjem »Tobačnem Delavcu« sem čitala članek: »Konsumno društvo za Ljubljano in okolico«. Rdeče cajtenge pravijo, da so to misli tobačne delavke. Čitala sem prvi, drugi in tretji stavek, ki se glase: V letu 1910. smo. Napravili smo račune za minulo leto. Bilanca ne izgleda predobro. — Člankar torej priznava, da bilanca »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« ne izgleda predobro. Čudim se, zakaj da člankar jamra, ker lahko vstopi v »Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo«, v katerem pa izgleda bilanca prav dobro. Zakaj torej jamrati. Pristopite »Prvemu ljubljanskemu delavskemu konsumnemu društvu«, pa ne bo treba jamrati. Dolžnost naša je, da postanemo vse delavke in delavci člani »I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva«, ker izgleda društvena bilanca prav dobro.

Med brati in sestrami.

Iz Vevč. Cenjeni gospod urednik! Odkar je začel nekdo iz naše tovarne tako neusmiljeno bičati naše vse časti vredno gospodo, se zgrinjajo težki temnosivi oblaki nad našo

tovarno. Gospodje hodijo okrog ter se ne upajo pogledati v obraz svojemu služabniku ubogemu delavcu. Ne vem, ali je to znak sramote, ker so tako razkrinkani in se sedaj sramujejo tega, kar se je o njih zvedelo, ali pa jih navdaja strah pred ubogimi trpinami, katere na razne načine skušajo mučiti. Pa bodi si prvo ali drugo, gotovo je pa to, da imajo slabo vest, ki jim očita, da ne ravnaajo prav, da delajo proti svojemu prepričanju. Tisti črv, ki gloda še v skrajnem kotičku njih izpridenega srca, njih temne duše, jim ne dá miru. Dolgo so se nam dobrikali in sladkali, deleč nam razne milosti za vabo. Ko so mislili, da smo že dovolj obdelani, so nas seveda mislili izrabiti v svoje namene. A to se jim še za enkrat ni posrečilo. Sedaj vidijo, da je pušica, izstreljena na armado delavstva, zadela ob trda tla in ob jekleno moč naše krepke organizacije, odletela nazaj in bridko zadela napadalca samega. Rana, ki so si jo zadali sami, seveda hudo peče. Te bolečine po podžigajo njih škodoželjnost še mnogo bolj, tako da kar divjajo v koprnenu po maščevalnosti. — Izmislili so si, da bodo lepo mirovali in potihem se znebili oseb, o katerih mislijo, da so prizadete v tem boju in da so voditelji bojnikov, ki jim stojijo nasproti. Oglejmo si te voditelje. Kdor je slučajno v strokovni organizaciji odbornik, morda še predsednik, dalje kdor hodi v društvo, kdor govori z osebami, ki so označene kot kužne in so zato, da bi se kdo ne nalezl te kuge, obdani z raznimi stražami, ki jih povsod označujejo kot popolnoma izvržene iz človeške družbe. Te hijene že čutijo svoj plen in le čakajo, da ga raztrgajo in požro. Te osebe so tako nevarne, da se jih hoče vodstvo na vsak način iznebiti. Torej te uboge žrtve so namenjene, da se jih razmeče po vsem svetu na vse vetrove. Na ta način se hoče naš prečastiti, blagohotni g. nadravnatelj iznebiti móre, ki ga tlači. Kakor se čuje, bode kakih 15 delavcev izgnanih v tujino, češ, da bo s tem uničena organizacija, ki naše gospode tako silno bode v oči. Povem pa odkrito, da naj se gospodje dobro premislijo, predno storijo ta svoj korak, ali bo imel zaželjeni uspeh, ali se ne bo pušica obrnila zopet na nje in jih morda uničila. Svetujem to posebno g. ravnatelju, naj dobro premisli, kako je prišel v našo tovarno. Vé pa naj tudi to-le: 1. da je naša organizacija močna dovolj, da vzdrži ta nameravani udarec. 2. Naj nikar ne misli, da ima opraviti z otroci s katerimi bi se poljubno igral. 3. Da vse njegovo prizadevanje našo organizacijo uničiti, je le tem bolj množi in krepi. Vi pa vrli tovariši ne ustrašite se človeka ki v svoji brutalni divjosti preti na vse strani s svojim oblastvenim bičem. Bodite čuječi in pripravljeni, ker s spanjem si nakopljete lahko hude posledice. Gospoda ravnatelja pa opominjam na sklep ki ga je storil z delavstvom skupno na shodu dne 30. grudna lanskega leta. Vprašam kaj se je že ukrenilo v tem oziru?

Kar se pa tiče dopisnika v »Naši Moči«, pa povem gospodu ravnatelju, da je zelo na napačnem potu z vsemi svojimi policaji. Dobro, pazite kedaj bo nesel dopis na pošto, pa ga bode videli in ujeli. Za sedaj pa še čisto brez skrbi hodim po tovarni po vseh kotih in po vseh pisarnah. Vam pa gospodje ne pade v glavo, in Vam tudi ne bo še tako hitro. Zadostuje naj Vam to, da sem eden tistih ki veliko ve, pa še molči, da pride prava prilika vse to izrabiti. Dalje da bo šel prej gospod ravnatelj Tittel iz vevške papirnice, kot pa jaz!

Vedež.

Trst. Mislili smo, da bo že kmalu konec teh komedij, pa le še noče biti. Vodstvo zavodovo se vedno bolj pogreza v blamažo, katero samo sebi napravlja. Za tistih 2000 kron dolga, v katerem je že »Zarja« in »Naša Moč« pisala in o katerem odbornice na občnem zboru niso hotele nič vedeti, se go-spa Skrinjarjeva jezi, da sta ta dva lista tako pisala, ker ona pravi, da ta dolg ni zavodov, ampak njen. Zato ji je nekdo svetoval, če je res tako, naj ona sama pošlje popravek v »Zarjo«, kar pa noče storiti. Že vé zakaj ne! Ne vem, kako naj bi se to obrnilo, da bi bilo prav. Čudno je pač, da dotično pismo zasebnega dolga, ki se tiče le ene osebe, nosi društveno ime. To nam je pač prava ugan-ka — ? — Še marsikaj nelepega in krivičnega bi bilo poročati iz tega Ferrerovega gnezda. Tako n. pr. »Delavski List« vabi narodne delavce, naj v obilnem številu pristopijo v zavod kot podporni udje, da bodo glasovali na izrednem občnem zboru za stari odbor.

Te revce se nam kar smilijo, od same razburjenosti ne vedo kaj bi storile. Agitirajo tudi prav pridno za na svojo stran, za tiste, ki njim na lim grejo, se zahteva od njih le 20 vinarjev za mesečni donesek, od naših zahtevajo pa še vedno 40 vinarjev. In še ta sumljiva bolezen se jih je prijel, namreč nekaj naših deklet je nabiralo članice, katerih imena so potem nesle v zavod zapisat, katerih pa niso hotele sprejeti, češ, me jih ne poznamo, zato jih tudi sprejeti ne moremo, ker pravila pravijo, da se sprejemajo le dekleta lepega vedenja. Dasi sta te dve prigovarjali, da so to le poštena in pametna dekleta, vendar niste mogli voditeljice pregovoriti, da bi jih zapisala. Zato ste se napotili k č. g. A. Križmanu, duhovnemu voditelju zavoda, v bolnišnico. Dasi je ta č. gospod zelo težko bolan, vendar je napisal, da se morajo te dekleta vsprejeti kot članice zavoda. Dostavil je zraven še svoj podpis. Mislile so, to bo pomagalo; a kako so bile presenečene, ko so videle, da niti besed in priporočitve na smrt bolnega duhovnega voditelja toliko ne vpoštevajo, da bi dekleta zapisale v zapisnik, ampak zavrnilo so jih z besedami, da to nič ne velja, da to se mora pri seji skleniti in da mora biti najmanj šest odbornic za to. (Dosedaj se ni še nikdar tega pri sejah sklepalo, pač pa so vse od kraja zapisovale.) Nato so se obrnile na č. gospoda Tula, katerega je bolni č. g. Križman pooblastil za svojega namestnika. Tudi ta gospod je priporočil pismeno ista dekleta in jih poslal nazaj v zavod z imeni članic; in tudi v tretjič jih niso hotele sprejeti, le vpile so: kaj pa ima gospod Tul tu za govoriti, gospod Tul nima tu nobene besede, saj ni on naš duhovni voditelj itd. — Ne vem, kaj bi se jim reklo. Nam so očitali besnost, pa so same bolj besne kakor zlodej, same ne vedo, nad kom bi se znesle, ker se jim kali mir, niti tistemu koščku papirja, ki se mu pravi »Naša Moč«, ne prizanesajo. Kadar prečitajo isto, kar je zanje namenjeno, vržejo potleh, pljujejo nanjo in vpijejo: prokleta »Naša Moč«, frdamana »Naša Moč«, pa še tista Petrič in tista Kavčič niste za družega kot za obesiti. Kaj ne, mučeniška kri je seme novih mučnikov, in ker je Ferrer ustreljen mučenik, hočejo nam na vislicah mučeniško krono preskrbeti. Me pa pravimo: da na svet' je fletno živeti, zato rej odklanjamo hvaležno ta mučeniški venec. — Že od začetka svojega obstanka bil je zavod v liberalnih rokah, kar se je pa vedno tajilo, skrival se je namreč za zastor, da imajo v odboru duhovnika, da nosi zavod katoliško ime in da so pravila v katoliškem zmislu spisana. Vse to jim je služilo kot neko pregrinjalo, da se je vse katoliško videlo in da so mogle več podpore dobiti od katoliških strank. Zdaj je pa popolno razkrinkan in gledati ga zamoremo v popolni njegovi nagoti. Nastopil je popolno proti duhovščini in proti pravilom in ni vreden drugega kakor da se razpusti. Tak zavod je za nas mrtev in bolje je, da ga ni, saj je našim dekletam le v kvar in pohujšanje. Saj še celo ljubljanskega knezoškofa ne puste pri miru in so zadnjič eni naših predbacivale, naj bere škofovo zeleno brošuro, potem naj se pa za katoličanstvo poteguje itd. V takem prostozidarskem gnezdu kakor je to, ne moremo in ne smemo iskati zavetja tudi v slučaju brezposelnosti ne. Prosimo višje kroge, da bi nam v tem oziru kaj opmagali vsaj z nasvetom, da se ta nesnaga spravi s površja. Me pa si potem ustanovimo novo zavetišče, ki bo v vsakem oziru odgovarjalo našim zahtevam in našim potrebam.

Idrija. Članom »Kršč. gospodarskega društva«: Kakor se sliši, da vas sleparijo in begajo socialno-demokratski sleparji po gostilnah, na cesti ter celo v službi, da je vam povodenj odnesla letošnjo dividendo. Nikar ne verjemite socialno-demokratskim sleparjem! Res, da je naredila lanska povodenj društvu precej škode, ali člani zaradi tega na dividendah ne bodete trpeli niti vinarja škode. Socialno-demokratskim sleparjem pa svetujemo, naj se raje malo bolj pobrigajo za svoj konsum, da ne boče njim ta tiha voda odnesla vsako leto njim pristojne dividende.

Idrija. Končalo se je leto. Ob koncu leta vsak razumen gospodar o svojem gospodarstvu napravi račun. Iz njega razvidi uspehe svojega dela v preteklem letu. Mi delavci tudi navadno napravimo letni račun. Sedaj je pokazal, da je bil slabši kot druga leta. Prejšnje leto je imel že marsikak delavec slanino in še denar. Sedaj pa večina nima

nič. Ravno sedaj je najbolj primeren čas za nakupovanje takih reči za nekaj mesecev naprej. Sedaj pa je draginja tako velika, da ni za kupiti. Zaslужek ni nič višji, cena živlom pa za 20 odstotkov. Treba nam je na vsak način misliti, kako si bomo pomagali. V tem oziru pa je med delavstvom sedaj malo zanimanja. Socialni demokratje skličejo k »Črnemu orlu« kak shod, na katerem zabavljajo čez druge stranke, pa je vse v redu. Žal, tudi drugod ni dosti bolje. — Pogrešamo tudi dopisov v »Naši Moči«. V našem kotlu je vedno toliko novic, da bi jih niti ne mogli spraviti v list. (Pišite! Op. ured.) Dobro bi bilo, da bi se v našem listu redno opisovale delavske razmere pri rudniku. Iz tega bi bil razviden položaj delavstva. Vsekako pa bode treba kaj ukreniti, da se izpremene naše razmere.

Iz Idrije. Tukajšnja soc. demokracija se je v novjšem času jela zavzemati za našo šolo. Na javnem shodu dne 12. decembra je sklenila delati za razširjenje naše rudarske ljudske šole in obenem za povišanje plače našemu učiteljstvu. V »Slovincu« je bilo že razjasneno da je prejšnji naš deželni poslanec privedel šolo do sedmega razreda in tudi za osmi razred je bilo že v državnem proračunu za 1909 sprejeta vsota 2500 K. A takrat so zamudili naši politiki ugodno stanje. Prejšnji poslanec ni mogel več delati, ker ni bil izvoljen, novi pa ali znal ni, ali se ni briga za to. Sedaj priti z resolucijo za osmi razred, kaže, da voditelji naše demokrate za nos vodijo in ker jim ti slepo vse verjamejo, se skupno osmešijo. Zanimivo je tudi kako se je vršila akcija za izboljšanje učiteljskih plač. Poslali so resolucijo znanemu poslancu Seitzu. Ta je res odgovoril, da je bil v ministrstvu, a so mu odgovorili, da našo šolo prepuste deželi. In Seitz pravi, da ne more nič storiti, ker bi ne bilo lojalno sedaj zvišati plače, ko se gre za podeželjenje šole. Kaj ne izraz lojalno se kaj lepo glasi iz ust soc. demokrata? In poleg tega še, da sedaj ko ima ministrstvo lepe dohodke od našega rudnika ne kaže od njega zahtevati izboljšanje plače, pač pa pozneje, ko pride pod deželo. Naša dežela ki ima primanjkljaj v proračunu, naj bi zboljšala plače, oni pa ki dobiček uživa od rudnika naj bi pa nje ne dal. Seveda bi potem lahko vpili in zabavljali čez klerikalno gospodarstvo, ki se ne usmili bomo plačanega učiteljstva. tam pa, kjer bi bilo treba storiti resne korake, pa smatrajo, da ni lojalno. Ubogi delavci in tudi učiteljstvo, ki seda na take limance!

V zadnji številki »Napreja« pišejo zopet o šoli, da bi s podežljenjem izgubili oni znesek, ki ga daje šolskim otrokom erar za šolske potrebščine. Kako mladi so ti možakarji! Že pred par leti so lahko brali odlok, pod katerimi pogoji bi odstopil rudnik šolo deželi. Tam stoji naravnost, da prispevek ostane kakor je bil dosedaj za razne učila. Torej rudar - delavec ne bo nič prikrajšan radi podežljenja. To je že pred leti naša stranka na javnem shodu obravnavala in prejšnji deželni poslanec je poskrbel, da resolucija ni ostala brezuspešna. Sedaj pa oni čez nekaj let pricaplajo za stvar, ki je že dovršena, da bi se potem hvalili, češ, mi smo dosegli, naša stranka skrbi za ljudske potrebe, mi imamo sočutno srce do delavcatrpina.

Te dni je bil klican krajni odbor k direkciji, da bi slišal odgovor na resolucije sklenjene dne 12. decembra. Povedalo se jim je, da je za rudarja že preskrbljeno, da svota za učne pripomočke ostane še vedno ista, kakor doslej, naj tudi rudarska šola pride v deželno oskrb. Za učiteljstvo pa naj delavec nič ne skrbi. Ali ste sedaj zadovoljni? jih vpraša dvorni svetnik, Da, da, smo zadovoljni, je bil soglasen odgovor. Tedaj Glück auf! — Glück auf pritrdi lokalni odbor in zapusti dvorano.

Tako se je končala vsa zadeva. A na shodu se je pa reklo, kakor poroča o njem »Napreja«, da delavstvo smatra šolsko vprašanje za čisto resno, in se ne da zavajati z dvournimi in neodkritosrčnimi odgovori, ono vidi vso akcijo s prevdarnikom in z vso energijo. — Kako so prevdarjali razširjanje šole, da so zamudili ugodno priliko, ko se jim je ponujalo zadnji osmi razred, a niso prišli z vsem prevdarjanjem do zaključka, da je sedaj treba prijeti ko je prilika tu in se lahko več ne povrne. Kako energija je bila zopet za izboljšanje plač, ko jim sodrug piše, da ni lojalno, od ministrstva, ki vleče vsako leto pol milijona dobička od rudnika, tirjati izboljšanja, pač pa raji potem od de-

žele, ki od rudnika ne dobiva dobička. Kako resno pe potegujejo za šolsko vprašanje pa zopet pove molčanje, ko se jim reče, da za učiteljstvo bodo že druge oblasti skrbele, delavec naj le gleda, da na svojih koristih ne trpi škode. S tolikim pompom so pričeli vso akcijo, že so se muzali takrat naprednjaki in soc. demokrati, kako možato in korenito znajo oni postopati, na zadnje pa, tak smesšen konec. Da, da, od fraz je težko živeti, uspeha pa najmanj pričakovati. Radovedni smo, kolikrat se bodo še vsedli sodrugi in mali del našega učiteljstva take limance. Najbrž, da sedaj še niso ozdravljeni.

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Srečen vse žive dni,
Vsaka mu jed diši,
Nikdar bolan:
Kdor vživa

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetska kakovost " " 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 4 krone.

Cene inseratom so:

za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. peti vrsta, 2 krat 7 v. peti
vrsta, 3 krat 5 v. peti vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 6.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali proslo blagovolite se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodele prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCI«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cveč, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in veržice in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0/0 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Šušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4³/₄ 0/0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Redni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

